

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/KL/KSO/2008/187

BETREFT: Secundair onderwijs: weigering terugbetaling voorschot op kostgeld van het internaat .

1 PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 21.11.2007

1.2 Verzoeker

Ouder van een leerling

1.3 Betrokken school

School

1.4 CZB

Een aangetekend schrijven werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 21 november 2007.

Een aangetekende zending met de melding van de klacht, de mogelijkheid om een verweerschrift in te dienen door de verwerende partij en de datum van de zitting waarop de klacht zal worden behandeld, werd aan de verzoekende en verwerende partij opgestuurd op 12 december 2007.

Bij aangetekende brief van 18 december 2007 stuurt de school een toelichting.

2 STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Verzoekster stortte in juli 2007 een voorschot van 250 euro voor de inschrijving van haar zoon in de instelling van verwerende partij. Volgens haar schrijven van 19 september 2007 aan de school zouden geen inschrijvingsdocumenten zijn ingevuld. Op 28 augustus 2007 informeerde verzoekster de school dat haar zoon, door omstandigheden, de lessen niet zou aanvatten. Diezelfde dag zou de school telefonisch meegedeeld hebben dat het voorschot zou worden terugbetaald. Omdat de terugbetaling uitbleef nam verzoekster in de loop van september telefonisch contact op met de school. Op 18 september 2007 deelde de directeur van de school telefonisch mee dat het voorschot niet zou terugbetaald worden; de directeur zou geweigerd hebben dit schriftelijk te bevestigen.

Na informatie te hebben ingewonnen bij het secretariaat van de Commissie, richt verzoekster op 19 september 2007 een schrijven aan de directie waarbij zij stelt dat zij, op basis van het advies van de commissie dat zij bijvoegt (zijnde CZB/V/KSO/2006/138) recht heeft op terugbetaling.

Op het voorstel van de directeur bij brief van 24 oktober 2007 om de helft van het voorschot terug te betalen, wenst verzoekster niet in te gaan (zie haar brief van 7 november 2007).

3 STANDPUNTEN VERWERENDE PARTIJ

De directie is akkoord om de helft van het voorschot terug te betalen. Volgens de directie ging de vader van het kind hiermee akkoord op voorwaarde dat de helft van 125 euro op zijn rekening werd gestort, wat volgens de directie de situatie niet vergemakkelijkt. De moeder wil dat de school het voorschot volledig terugbetaalt.

In de zomer van 2007 gaf de zoon van verzoekster te kennen dat hij een 7de Specialisatiejaar wilde volgen in Ter Duinen. Hij werd dus op de lijst van kandidaten geplaatst. Omdat er voor 7de jaren meer kandidaten dan beschikbare plaatsen zijn, wordt een voorschot van 250 euro *op het kostgeld van het internaat* gevraagd. Het voorschot vertegenwoordigt 1/10^e van het totale kostgeld. Het betreft hier geen inschrijvingsgeld. De laatste jaren zou de school meer en meer geconfronteerd worden met ouders en leerlingen die zonder verwittigen niet verschijnen op 1 september. Het vragen van een voorschot geeft meer zekerheid. Dit systeem zou al jaren bestaan en werd niet dit jaar ingevoerd, zoals de moeder schrijft.

Op 28 augustus 2007 verwittigt de zoon dat hij niet komt. Er werden geen redenen opgegeven ("door omstandigheden"). De school heeft ondertussen aan andere kandidaten gemeld dat er geen plaats meer was zodat die naar een andere school zijn getrokken. Na veel rondbellen en zoeken heeft de school de opengevallen plaats nog kunnen invullen.

De directeur meent dat, indien het voorschot moet terugbetaald worden, het vragen van een voorschot op het kostgeld geen zin heeft.

Ter zitting erkent de directeur dat geen schriftelijke communicatie bestaat over het al of niet terugbetaalbaar zijn van het voorschot en dat verzoekster geen inschrijvingsformulier ondertekende. Verzoekster kreeg wel een brief met een overschrijvingsformulier toegestuurd waarin vermeld werd dat de storting vóór juli diende te gebeuren.

4 ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

28 januari 2008, 11uur.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter.

Walter Cools, Hilde Timmermans, Luc D'Haeger, Jean Dujardin.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

- Ouder
- Directeur

5 BESLISSING VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13: De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen, voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13: In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid, beslissing en sanctie.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Beslissing

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in een evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie zorgvuldig bestuur herneemt haar standpunt dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt. Met reële kosten bedoelt de Commissie zorgvuldig bestuur dat ouders of leerlingen geen bijdrage moeten leveren voor goederen en diensten die ze effectief niet ontvangen.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat verzoekster op 28 augustus 2007 aan de school heeft gemeld dat de leerling op 1 september de lessen niet zou aanvatten. Voordien had verzoekster een voorschot van 250 euro gestort. Volgens de directie betreft die storting een voorschot op het kostgeld van het internaat. Hij meent dat het vragen van een voorschot geen enkele zin heeft indien hij, bij afhaken van de leerling, ertoe zou verplicht zijn het voorschot terug te betalen.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat de betwisting niet gaat over het betalen van inschrijvingsgeld voor het onderwijs. Volgens de verklaringen ter zitting werd de toezegging om in te schrijven in de school en het internaat enkel mondeling gegeven. Verwerende partij legt ook geen door de ouders/leerling ondertekend inschrijvingsformulier voor. Het betaalde voorschot van 250 € heeft betrekking op het kostgeld voor de inschrijving in het internaat. De ouders werden schriftelijk uitgenodigd om een voorschot op het kostgeld voor het internaat te betalen. Daarin werd luidens de verklaring van de directeur wel de reden toegelicht waarom dit voorschot werd gevraagd (onzekerheid in het verloop van de inschrijvingen voorkomen). Maar de directeur bevestigt dat het feit dat bij niet effectief inschrijven het voorschot niet zou worden terugbetaald, niet uitdrukkelijk en zeker niet schriftelijk aan de ouders werd meegedeeld.

Een voorschot dat niet kan worden terugbetaald krijgt daarmee het karakter van een waarborg. De Commissie zorgvuldig bestuur is van oordeel dat een school in de specifieke omstandigheden van een internaat verbonden aan een hotelschool een dergelijke maatregel kan nemen om het verloop van de inschrijvingen onder controle te houden en om zo te trachten voor iedereen ongewenste onzekerheid tot kort voor de opening of zelfs na het begin van het schooljaar te vermijden. De Commissie is het erover eens dat in dergelijke specifieke situaties waar de vraag groter is dan het aanbod, een school een waarborg kan vragen die in functie van de omstandigheden (bv. tijdstip van afzegging, redenen voor de afzegging ...) al dan niet terugbetaalbaar kan zijn. Naar het oordeel van de Commissie kunnen de ouders, die met dergelijke procedures niet vertrouwd zijn, evenwel terecht verwachten dat hen onbetwistbaar en in alle duidelijkheid schriftelijk zou zijn meegedeeld dat het voorschot in principe niet wordt terugbetaald indien de leerling ook niet effectief in de school inschrijft en in het internaat komt verblijven. De Commissie is van oordeel dat dit mede volgt uit de situatie in het onderwijs waar de inschrijving voor het onderwijs als dusdanig kosteloos is, wat het verwachtingspatroon van de ouders ook kan beïnvloeden. Zonder duidelijke waarschuwing kan de school niet verwachten dat de ouders een voorschot ook gaan beschouwen als een niet terugbetaalbare waarborg. In deze context kan de school niet weigeren om een voorschot voor de inschrijving in het internaat terug te betalen.

De Commissie komt tot volgende beslissing:

Om alle voornoemde redenen acht de Commissie de klacht gegrond. Verwerende partij dient het door verzoekster gestorte bedrag onverwijld terug te betalen.

5.5 Sanctieregeling

De Commissie zorgvuldig bestuur beslist om geen sanctie op te leggen.

6 BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de dag na de postdatum van de betekening van deze beslissing, bij aangetekend schrijven een beroep ingesteld worden bij de Vlaamse Regering.

Brussel, 28 januari 2008

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter